

[Carl Petersen.]

På dette område synes jeg, at repræsentanterne både for landboforeningerne og tolvmandsforeningerne ved deres stædige fastholden af, at denne forkøbsret for alt i verden skulle væk, blotter deres inderste tanke for meget, den tanke, som jo er et ønske om, at adgangen til at skaffe tillægsjord bliver så begrænset som muligt. Jeg beklager denne holdning.

Det er vel også klart, at når disse lovforslag er gennemført, møder vi forskellige krav om penge, for at mulighederne for sammenlægning kan få praktisk betydning. Det fremgår af landbrugsministerens fremsættelsestale, at regeringen er opmærksom på dette problem og vil overveje at stille beløb til rådighed. Jeg kan give tilsagn om, at mit parti vil se med megen velvilje på, at der stilles midler af en passende størrelse til rådighed for dette formål.

Vel er der andre spørgsmål, som kunne være omtale værd her ved lovforslagenes første behandling, f. eks. den ændrede bestemmelse om notering af landbrugsejendomme og aktieselskabernes erhvervelse af landbrugsbedrifter, men jeg har ment, at en drøftelse af disse og andre mindre vigtige spørgsmål med større fordel kunne ske i et udvalg. Jeg vil dog ikke dermed sige, at de to spørgsmål, jeg her har nævnt, ikke har stor principiel betydning, men kun, at nytten af at drøfte dem ved første behandling ikke er så stor.

Jeg vil derimod gerne gøre nogle bemærkninger om de ændringer i statshusmandsloven, som går ud på, at der kan ydes lån til afløsning af jordrenten, således at ejere af jordrentebrug ligestilles med dem, der ved jorderhvervelsen benyttede sig af jordkøbslån. At dette spørgsmål om afløsning er blevet højaktuelt efter den 13. alm. vurdering, er ikke mærkeligt, da stigningen i grundværdierne gennemsnitlig har været 70 pct. for hele landet og i enkelte amter helt op til 170 pct. Her må der komme en reaktion fra jordrentebrugerne, fordi de ydelser, der bliver tale om efter vurderingen, slet ikke står i rimeligt forhold til de muligheder, de har for at få dem betalt.

Det, jeg her har fremført, er en konstatering af, at det ikke kan lade sig gøre at opretholde et system, der medfører en for-

skelsbehandling af borgere med samme muligheder i erhvervsmæssig henseende. Selv om to kategorier har startet på lige fod, har udviklingen skabt den store forskel i muligheder imellem dem, der valgte jordkøbslån, og dem, der valgte jordrente.

Det er nok muligt, at der er nogle, der vil sige: hvad sagde jeg! Men jeg synes ikke, man skal glemme, når man giver udtryk for bagklogskab, hvordan tilstandene var, før dette princip blev indført i dansk lovgivning i 1919. Der var dengang mange landarbejdere, der så hen til denne nyskabelse med meget store forventninger, fordi der blev åbnet adgang for ubemidlede mennesker, som ønskede at blive landmænd, til at erhverve et stykke jord uden at skulle skaffe nævneværdige kontanter til udbetaling.

Der var vel også dengang store kredse i befolkningen, som mente, at det var et godt princip, fordi der heri lå en erkendelse af, at jorden var samfundets og ikke burde være objekt for spekulation med alle deraf følgende samfundsskadelige virkninger. Men et sådant princip, ligegyldigt hvor godt det er, vil ikke kunne virke efter sin hensigt, når der gennemføres foranstaltninger i samme lovgivning, som modarbejder princippet, og det skete, da retten til jordkøbslån blev gennemført. Det er i hvert fald helt klart, at når der i årene fra 1919 til nu i alt kun blev oprettet, jeg tror, jeg kan sige omkring 7.000 brug af den slags, må det tidspunkt komme, hvor ordningen ikke har den tilsigtede betydning. Og som jeg allerede har sagt, virker stigningen i jordværdierne ved 13. alm. vurdering sådan over for dem, der driver jordrentebrug, at det ikke mere kan fortsætte.

Mit parti mener derfor, at der må skabes muligheder for, at de, der ønsker det, kan få jordrenten afløst, og det er det, lovforslaget bl. a. går ud på. Mit parti er meget villigt til at drøfte formen, hvorunder det skal ske, betingelserne, hvis det bliver nødvendigt, fordi der i udvalget er divergerende meninger.

Det samme, jeg her har sagt om jordrentebrugene, gælder for lovforslaget om arbejderboliger på landet med jordrentevilkår.

Jeg tilsiger mit partis velvillige behandling af de fire lovforslag, men mener, der er ting, det vil være nyttigt at forhandle